960823-1

Bernhard Welte docela věcně ukazuje (in 4666, s. 76n.), jak se dějinně utvářela podoba křesťanství, zejména pak pod vlivem helenismu. Podle něho to náleží k inkarnačnímu principu, že křesťanství vystupuje od samého počátku v lidské a tedy dějinné podobě. (Tady jsou zajisté nepřesnosti, neboť lidské nemusí vždy znamenat dějinné; zůstává také nejasným, co míní Welte „základním impulsem“ křesťanství, o němž se prý lze domnívat, že zůstává vždy identickým - 77. Později užívá termínu „původní zkušenosti“, „ursprüngliche Erfahrungen“ resp. „ursprünglich zugrundeliegenden sachlichen Erfahrungen“ – 79.) Proto by bylo iluzí se domnívat, že je možno z dějinných proměn nějak vydestilovat „ryzí“ křesťanství (77). V tom smyslu prý není možná ani radikální dehelenizace křesťanství (79). To už náleží k Písmu svatému („Aber all dies gehört zur Heiligen Schrift“ – 79). Takovou „dehelenizací“ by se dosáhlo leda toho, že by z původní křesťanské substance (sic!) zůstalo jen málo nebo dokonce vůbec nic (79). – Mám za to, že to je špatně uchopeno od samého počátku, už jako otázka. Nejspíš to souvisí s tradiční tendencí katolických myslitelů podržet v předstírané jednotě pozice či teze, které jsou neslučitelné, prostě jen oslabením jejich rozpornosti (nebo někdy jen odváděním pozornosti od ní). Není přece žádné zkušenosti bez myšlenkového zpracování – a sama zkušenost je nepřenosná, nesdělitelná a dokonce i v paměti se špatně vybavuje; pamatujeme si vždycky zkušenost už nějak myšlenkově zpracovanou, v reflexi interpretovanou. Tzv. „identita“ není a nemůže být garantována žádným „základním imupulzem“ (Grundimpuls) ani „původní věcnou zkušeností“, nýbrž pouze magickým rituálem (který s vlastní věcí nemá mnoho společného kromě toho, že je s ní psychicky asociován) nebo v reflexi pojmovým vymezením. Že se nelze pokoušet o vydestilování „čistého“ či „ryzího“ křesťanství, to vyplývá spíše z toho, že křesťanství nemá žádnou vlastní či dokonce původní „substanci“, která by mohla být oddělena od hebrejských tradic: křesťanství vzniklo reformou, proměnou těchto hebrejských, tj. dějinných a také dějinně uvědomovaných tradic, a to znamená navázáním na ně. Otázkou přece zůstává, proč mluvíme o vlivu helenismu jako o něčem křesťanství nevlastním, zatímco o „vlivu“ hebrejských tradic musíme mluvit jinak.

(Písek, 960823-1.)